

Mean Creek

Vad gör man när man utsätts för systematisk mobbing en längre tid? Och vad händer när man blir erbjuden hjälp att hämnas? En grupp ungdomar bestämmer sig för att ge skolans plågoris George en läxa. Men det hela spårar ur och en tragisk olycka sker. *Mean Creek* är en effektiv thriller där frågor om kollektiv skuld, moral och rättvisa ställs på sin absoluta spets.

Rekommenderad från åk 8

EN FILMHANDLEDNING AV
LOUISE LAGERSTRÖM

Handling

Det är inte första gången Sam får stryk av George. Terrorn i skolan har pågått länge utan att lärarna har ingripit men nu tycker Sams äldre bror Rocky att det har gått för långt. Sam är tveksam, men Rocky övertygar honom om att George bör få smaka på sin egen medicin.

Ivrigt påhejad av sina kompisar Marty och Clyde ringer Rocky upp George och inbjuder honom, med den falska förespeglningen att det är Sams födelsedag, att följa med på en båtture kommande lördag.

De äldre killarnas plan, som går ut på att få med George ut på en båtture och tvinga av honom kläderna så att han sedan får ta sig hem naken, tilltalar inte Sam som sett fram mot en dejt med väninnan Millie den dagen. Rockys löfte att de skall skada honom "utan att skada" honom verkar inte övertygande. Men grupptricket gör att han ändå går med på det hela.

George hämtas upp av gänget bestående av Marty, som olovandes lånat sin mammas bil, Rocky, Sam, Millie och Clyde. Millie som inte är invigd i planen blir förvånad över att de skall ta med Sams mobbare George och den obehagliga stämningen förstärks när den intet ont anande George överlämnar sin födelsedagspresent, ett stort vattengevär.

George envisas med att filma alla med sin videokamera som han ständigt bär med sig och retar särskilt upp den öldrickande Marty genom att påpeka att han minsann lovat sin mor att inte åka med en berusad förare.

När de stannar vid en mack träffar de på Marty's bror Kile och dennes kompis Jasper. Marty undviker att berätta vad de är på väg och hittar på att de skall ut på "cowspanking".

De parkerar i ett skogsområde och börjar en mödosam promenad i värmen. Väl framme vid floden anar Millie oråd och drar

till sig Sam som berättar om planen. "Han är bara en dum fet unge som har problem", försvarar hon George med och får Sam att avblåsa planen och vidarebefordra det till Rocky.

Rocky lyssnar motvilligt på Sam och låter även Clyde och Marty veta att planen inte skall genomföras. Trots George oro för att det inte finns flytvästar beger de sig ut i den lilla roddbåten på den glittrande floden.

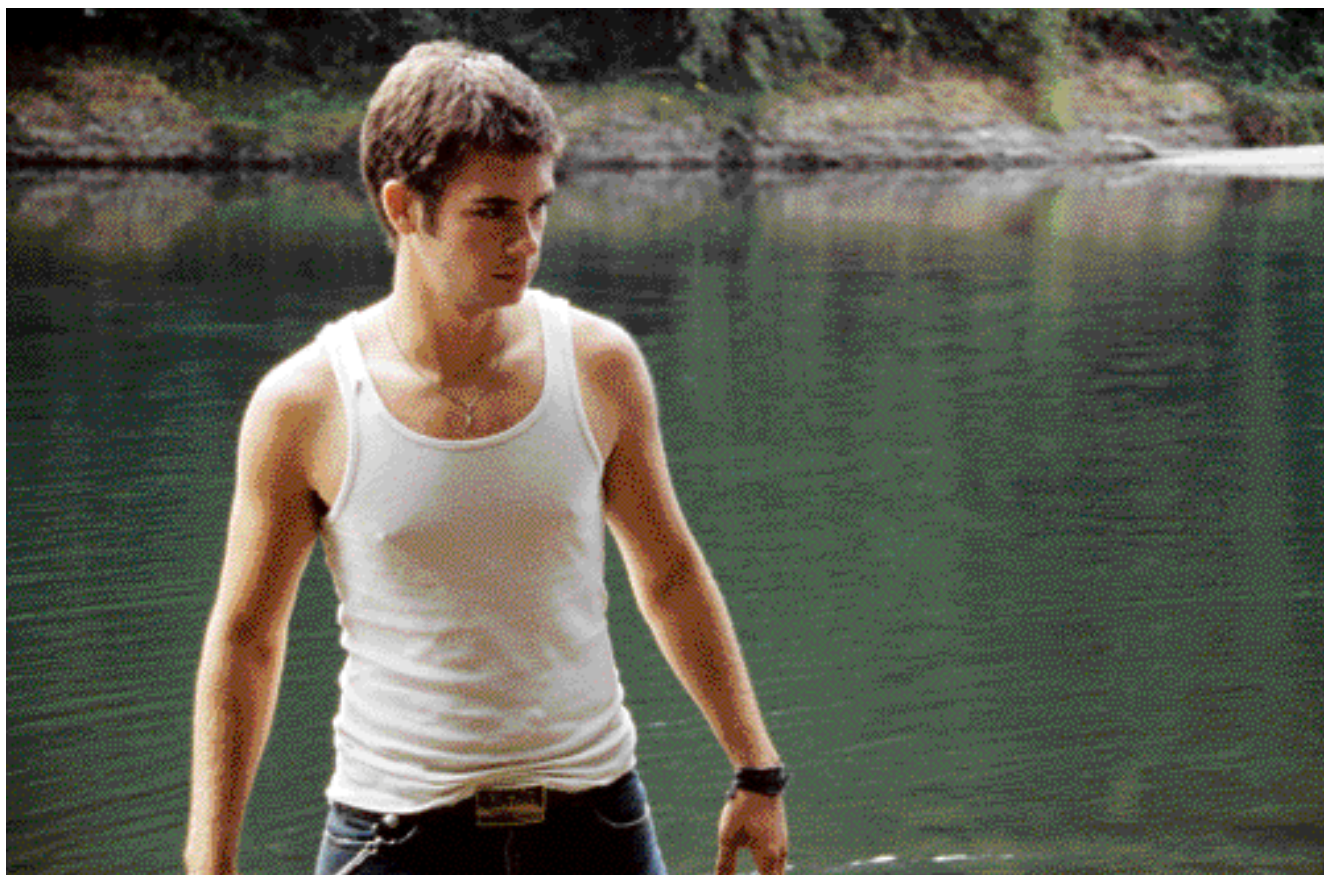
George förvånar alla genom att vara ganska trevlig och underhållande med sina egenhändigt hoptotade rapplåtar men förvandlas i nästa stund till en grym provokatör då han börjar kalla de andra olika elaka namn. "Rocky is a pimp", Clyde som lever med sina homosexuella pappor är "fag".

Ingen begriper sig på honom men resan fortsätter och han förhör sig artigt om receptet på de jordnötssmörgåsar som Clyde gjort i ordning. Men Marty har inte för avsikt att låta George slippa sitt straff och plötsligt släpper han ner ankaret för att stanna båten. Han föreslår att de skall leka sanning eller konsekvens.

George, som hela tiden försökt ställa sig in hos den mer erfarna och tuffare Marty, tycker idén är kul. Rocky blir uppmanad att berätta en sexfantasi, Sam och Millie blir tvungna att hängla i tjugo sekunder medan Marty tar konsekvensen av sitt förslag och visar snoppen.

George börjar provocera Marty och kommer in på dennes far som tagit livet av sig. Ämnet är ett rött skynke för Marty som hotar att döda George och nu tänker tvinga honom att klä av sig och hoppa i vattnet.

George får nu veta att de lurat ut honom i vildmarken för att hämnas och besviket vänder han sig till Sam som erkänner att det inte ens är hans födelsedag. George får ett utbrott och skriker

än mer förnedrande saker och att han hatar dem allihop. Den sista salvan riktar han mot Marty och dennes döde far. Det uppstår tumult i båten när Marty vill slå till George och Rocky som försöker avstyra bråket puttar till George som faller i vattnet.

Ingen inser allvaret i situationen förrän de förstår att George inte kan simma. Rocky dyker efter men det är för sent. George slår huvet i en sten och vi ser genom hans videokamera som följt med i vattnet hur han sjunker.

När de fått upp honom försöker Mille förgäves ge konstgjord andning och hjärtmassage medan Clyde förtvivlat skriker på hjälp. Alla i gruppen reagerar olika inför det ofattbara. Någon gråter, en annan känner skuld medan Marty påstår att det kanske var Georges öde.

Splittringen ökar när de skall komma överens om vad de skall göra. Skall de erkänna, ljuga, eller berätta halva sanningen? Vad gör de med kroppen? Den försvunna videokameran blir ett orosmoment liksom vad som väntar om de skulle berätta vad som hänt. Särskilt Marty motsätter sig detta och en sammanbiten grupp bestämmer efter hårda påtryckningar från Marty att de ska begrava kroppen. Tysta och tagna paddlar de hem i kvällssolen.

Väl hemma tvingas de leva med sin hemlighet och Marty får löfte av Kile och Jasper, som är de enda som sett dem tillsammans med George, att de skall hålla tyst. De övriga tacklar det annorlunda. Millie lägger hela skulden på killarna och Sam litar inte längre på Rockys omdöme.

När Marty dyker upp hemma hos Sam och Rocky har de andra samlats och de underrättar honom om att de tagit beslutet att göra det ”enda rätta”, gå till polisen. Marty reagerar defensivt och säger att han tänker fly till Mexico. Det sista vi ser av honom är hur han rånar en butik med den pistol han lånat av Kile. De andra söker först upp Georges mor, berättar, och erkänner sedan allt för polisen.

Polisen spelar upp Georges videobilder av sig själv och vi hör

hans egna ord samtidigt som en polisbåt stilla söker sig längs den dimtyngda floden för att finna hans kropp.

Mobbningens mekanismer

Upprinnelsen till den dramatiska utvecklingen i *Mean Creek* är George långvariga mobbning av Sam och flera andra elever på skolan. I filmens första scen har George riggat upp sin videokamera för att filma sig själv när han försöker sätta bollen i en basketkorg. När Sam går fram och mixtrar med inställningen får George ett utbrott och slår ner honom. Vi förstår att detta pågått en längre tid och att Sam mer eller mindre vant sig vid att vara utsatt när han befinner sig i skolan liksom att detta uppenbarligen ignoreras av lärarna.

Mobbning är ett universellt problem och en daglig realitet för många människor, barn, ungdomar såväl som vuxna. Ofta vågar den mobbade inte berätta och terrorn kan fortgå i lönnedom. I andra fall tas den inte på allvar av omgivningen, i det här fallet av lärarna, något Millie påpekar i filmen. Rocky tvivlar å sin sida på att polisen skulle bry sig om de anmälde misshandeln.

- Ungdomarna i filmen känner att vuxenvärlden sviker dem och att det är upp till dem själva att finna en lösning på problemet. Vilka konsekvenserna bli om barn och ungdomar själva tvingas att lösa svåra konflikter som den här?

- Fundera över varför mobbning är ett så känsligt ämne. Hur lär man sig upptäcka den på ett tidigt stadium och vad kan/bör man göra? Hos vem ligger ansvaret för att problemet tas upp? Lärare, elever eller föräldrar. Eller är ansvaret gemensamt?

- I den svenska debatten har diskussionen ofta kommit att handla om huruvida problemet är offrets eller förövarens. Vem bör flyttas eller till och med byta skola, den som mobbar eller

den som blir mobbad? Hur resonerar ni kring det? Har ni några egna erfarenheter kring mobbning? Har ni kanske bevittnat, varit utsatta eller själva deltagit. Vilka känslor finns inblandade. Diskutera i mindre grupper.

- Mobbning kan ha många ansikten. Från konkret fysisk misshandel till utfrysning. När kan man tala om mobbning utifrån ett sätt att definiera?

Mobbaren

George är inte som andra. En personlighet som retar, provocerar och förvirrar. Till en början verkar han ha ett fysiskt och psykiskt övertag över sina offer med sin stora kroppshydda och sårande sarkasmer. Därtill ett raffinerat väl utvecklat sinne för att avslöja andras ömma punkter. Han vet vilka tillmälen som sårar mest.

Inledningsvis finns inga förmildrande omständigheter till Georges beteende men under filmens gång blir vår bild, liksom personernas intryck av honom mer komplext. Bakom elakheterna döljer sig en ensam, missförstådd person med en undertryckt kreativitet.

Sin frustrerande känsla av utanförskap är något George inte förmår förmedla till sin omgivning. Istället kanaliseras rädslan i missriktade elakheter. Bara inför sin videokamera vågar han lätta sitt hjärta. I slutet av filmen har polisen funnit kameran och spelar upp vad som blir något av ett försvarstal och förklaring till varför han är den han är.

Eftersom ingen ser min insida kan ingen riktigt förstå. Ungefär så formulerar George sig kring sin egen person. Kanske kommer någon i framtiden förstå. Om han filmar och dokumenterar allt och bevarar det i någon slags tidskapsel kommer kanske någon inse vem han faktiskt var. "The inside of my mind has zillion things about it. But people that don't know the inside of my mind don't know there are one zillion things. One day people will know."

- "Den ängslige George" talar om att man inte får köra bil onykter och ser sig oroligt om efter flytvästar medan "den självsäkre George" skryter med att han rökt, tagit droger och fått hallucinationer, och försöker få de äldre killarnas gillande genom att verka erfaren. Sin brist på självförtroende kompenserar han genom att ge sken av att han ser sig själv som en bättre människa än andra. Kanske till och med en högre utvecklad ras. Man säger ofta att det är den som är mest rädd och mest osäker som mobbar. Med utgångspunkt i vad vi vet om George, på vilket sätt kan det stämma?

Hämnd eller förlåtelse

"If you could snap your fingers right now and he would drop dead in his tracks, would you do it?" Millie ställer frågan till Sam. Hämnd är inte det rätta sättet för Sam som lite nedlåtande kallas en liten Gandhi eller en vit Martin Luther King av de äldre killarna. "Om vi skadar honom är vi lika dåliga som han", menar Sam.

Hos Rocky, Marty och Clyde finns en stark vilja att hämnas å Sams vägnar men de ser också på grund av egna uppdämda aggressioner ett tillfälle att få utlopp mot en ställföreträdande syndabock.

Rocky tar sin roll som storebror på allvar och ser det som sin uppgift att skydda Sam och utdöma hämnd om så krävs.

Marty – från en trasig familj där fadern begått självmord,

modern är tablettmissbrukare och brodern en våldsamt psykopat – är en tickande emotionell bomb. Hans prickskjutande mot flaskor i trädgården är ett terapeutiskt utlopp för hatet mot vuxenvärlden i allmänhet och lärarkåren i synnerhet. Han är den som ivrigast vill genomföra planen mot George.

Clyde som lever med sina homosexuella fäder har också blivit trakasserad av George och ser nu, utan att han tar direkt aktiv del i det, en chans till vedergällning.

Hämnden är menad att bli en drift med den lite efterblivne tjockisen. Få honom att röka, förnedra honom och förlöjliga honom inför de andra. Millie, som enda flicka, kommer att jämte Sam få företräda en mer förlåtande attityd gentemot George; i hennes ögon är George bara "en dum, fet unge med problem." Medan Rocky och framför allt Marty dömt ut George som genuint ond försöker både hon och Sam få dem att upptäcka att George har sidor man kan uppskatta.

- Sam, Millie och även Rocky är beredda att omvärdera sin syn på George. Det är trots allt synd om på honom. Marty är mer oförsonlig. Fundera över hur de två förhållningssätten; hämnd kontra förlåtelse/förståelse krockar med varandra i filmen. Vad driver Rocky och de andras hämndbegär? Finns det andra dolda orsaker? Vad får vi veta om Marty som skulle kunna förklara en del av hans aggressivitet?

- Genom George sista ord får vi som publik också en ökad insikt i varför han agerar som han gör. Hur förändras vår bild av honom under filmens gång? Diskutera hur våra egna känslor pendlar mellan fördömande och förlåtande?

Gruppdynamik

Den löst sammansatta gruppen med sina olika motiv är inte överens om hur hämnden mot George skall gå till, eller ens ifall den skall genomföras. Samtidigt uppstår en hierarkisk hackordning ombord där Marty intar en ledarställning. Både i egenskap av den mest erfarna men också för att hans oberäkneliga humör skrämmer de andra. George som inte är van att upptas i någon gemenskap alls gör sitt yttersta för att få Marty's gillande och överdriver sin mognad samtidigt som han gör narr av de andra för att vinna poäng. Clyde håller en låg profil medan Millie och Sam som de yngsta ombord inte tas riktigt på allvar. Rocky tar på sig en medlande roll som storebror och nära vän till Marty.

När Georges död är ett faktum reagerar de olika och de får svårt att hålla samman. Den definitiva splittringen uppstår när

de skall besluta om de skall berätta sanningen, en del av sanningen eller ljuga. Efter flera diskussioner där Millie menar att det aldrig kommer att bli förlåtna medan Marty benhårt håller på linjen att tiga ihjäl alltihop, bestämmer de sig för att gräva ner Georges kropp och bege sig hem.

Hemligheten blir en tung börda och hela gänget, förutom Marty, kommer till sist överens om att göra ”det enda rätta”. Det vill säga, först berätta för Georges mor och sedan lämna över sig till polisen. Marty, som för sitt inre målat upp ett scenario där han sitter i fängelse för resten av sitt liv, rånar i desperation en butik och flyr till Mexico.

- *Mean Creek* blir bland mycket annat en studie i gruppdynamik och de mekanismer som sätts igång i en pressad situation. Allt från den inbördes rangordning som uppstår i båten till den kaotiska situationen efter Georges död. Diskutera hur gruppen ser ut, vilka roller de olika personerna har och hur det psykologiska övertaget skiftar dem emellan. Vad har denna gruppdynamik för betydelse i det förlopp av händelser som leder fram till Georges död?

- Vad händer efter Georges död? Hur reagerar de olika ungdomarna? Hur resonerar de kring sin skuld? De hade ju ont uppsåt när de begav sig ut på båtturen men nu infrias deras mål på ett sätt de inte räknat med. Har de då begått ett brott? Om vi ser det ur deras perspektiv eller vårt; Hur ser deras moraliska dilemma ut sedan de kommit hem? Varför är det särskilt viktigt att de själva berättar för Georges mor vad som hänt?

Det finns en starkt machobetonad jargong som drivs av framför allt Marty, men som även George försöker hänga på. Att tilltala de som fegar ur med ord som ”faggots” eller ”pussies” är naturligt.

- Millie, som är den enda flickan får en särskild roll i filmen. Den försonande, den som försöker rädda liv och den som vill stå upp för det hon gjort. Upplevelserna vid floden kommer att förändra henne. När de bestämt sig för att gräva ner kroppen ser vi hur hon med berätt mod sätter en kniv rakt igenom en snigel som en antydning om att denna händelse har förrått henne och hennes självklara känsla för sympati börjat vackla. Fundera över hur den traumatiska händelsen påverkar just henne. Uppfattar ni hennes karaktär som något av ett statement kring kvinnlig/manlig problemlösning?

Varsel och förningar

Mean Creek är en sällsynt effektivt berättad film. Den inleds med undervattensbilder, sjögräs virvlande i grönbrunt lite grumligt vatten. Ett förbådande av vad som komma skall. Naturen och floden blir den dramatiska spelplats kring vilken så gott som hela filmen kretsar. Det vackra vädret och de natursköna omgivningarna står i kontrast till, men förstärker också känslan av annalkande katastrof. Floden som rör sig oberäkneligt. Man vet inte vad som döljer sig bakom nästa krök. En iscensättning för att förtäta stämningen.

Ungdomarnas utsatta placering i vildmarken och den lilla båtens begränsade yta skapar ett klaustrofobiskt rum där minsta rörelse bokstavligen blir ett orosmoment.

Filmen arbetar också med varsel i olika form. Enligt gammal teatertradition brukar man säga att geväret som syns på väggen

förr eller senare kommer att användas innan pjäsens slut. I *Mean Creek* förekommer två vapen. Marty står och skjuter prick med den pistol han sedan kommer att låna av brodern för att råna butiken. Georges födelsedagspresent till Sam är ett stort vatteng-evär som inte bara visar på brister i Georges känsla för en lämplig present till Sam (en leksak!) utan som också blir en utlösande faktor till bråk när han använder det.

Regissören och manusförfattaren Jacob Aaron Estes bygger långsamt upp obehaget genom små obekväma vändningar. Tiden står stilla när Marty plötsligt släpper ner ankaret och när han föreslår att de skall leka sanning eller konsekvens lyfter han på locket för ett intuitivt batteri obehagligheter en genrekunnig publik vet kommer att inträffa.

Kameran förhåller sig ofta på avstånd där perspektivet skapar en voyeuristisk känsla. Ett allseende öga som ser vad som försig-går där nere. Men som motpol till det objektiva perspektivet står Georges subjektiva bilder av sig själv i sin videokamera. För de andra, ett orosmoment, men för honom blir den ett biktbås och en förtrogen. Videokameran blir också filmens oberoende vittne genom att den följer med George i djupet och sedan spelas upp som ett vittnesmål hos polisen.

Mean Creek är en spännande och otäck film, något som betonas redan i dess anslag där vattnet framställs som hotande. Bakom naturens förförande yta ryms en dold fälla och den gemytliga stämningen är bara förtäckt oro.

- Fundera och diskutera över hur filmen arbetar med dessa grepp. På vilket sätt manifesteras hotet i *Mean Creek* redan från början? Är det något ni känner igen från till exempel skräckfilmer? En films yttre skeenden och val av spelplats får ofta spegla inre stämningar och den emotionella dramatiken. Fundera över hur vattnet i *Mean Creek* får betydelsen av fara och hot samtidigt som den också har en inbjudande kontemplativ funktion.

Produktionsuppgifter

USA 2005

Producent: Susan Johnson

Manus: Jacob Aaron Estes

Regi: Jacob Aaron Estes

Foto: Sharone Meir

Klippning: Madeleine Gavin

Musik: Ethan Gold, Gretchen Lieberum

I rollerna

Sam – Rory Culkin

George – Josh Peck

Rocky – Trevor Morgan

Marty – Scott Mechlowicz

Clyde – Ryan Kelley

Millie – Carly Schroeder

Tekniska uppgifter

Speltid: 89 min

Format: Vidfilm

Ljud: Dolby SR-D

Censur: från 11 år

Svensk premiär: 30 september

Distribution

Scanbox Entertainment, Östgötagatan 48, 116 64 Stockholm Tel. 08-545 787 80, fax 08-545 787 89 www.scanbox.com